

مطالعات نشان می‌دهند ۷ تا ۹ درصد از گیاهان آوندی اروپا در سطح جهانی در معرض تهدید هستند.

ترجمه: مائده فدائی خجسته*

تنها نیمی از همه گیاهان موجود در هر کشور را ارائه می‌کنند، بنابراین، یافته‌های گروه تحقیق، برآوردهایی محافظه‌کارانه هستند. فهرست IUCN برای گروه‌های اصلی مهره‌داران، ده‌ها قبل تکمیل شده است. هانا هولز (Hanna Holz)، دانشجوی کارشناسی ارشد زیست‌شناسی دانشگاه هال و نویسنده اول این تحقیق می‌گوید: «اما این، در مورد گیاهان صدق نمی‌کند». وی معتقد است چنین شکاف داده‌ای می‌تواند فاجعه‌آفرین باشد، چراکه منجر به نبود قطعیت در تعیین اولویت برای سیاست‌های بین‌المللی حفاظت می‌شود، و همچنین بیان می‌کند: «یافته‌های ما برای به‌روزرسانی و گسترش اطلاعات صحیح است، در واقع، صحت اطلاعات مهم‌ترین ابزار در اتخاذ تصمیم درست در سیاست‌های بین‌المللی حفاظت است».

هدفی که کنوانسیون سازمان ملل در تنوع زیستی (CBD) برای خود تعیین کرده بود، تهیه فهرستی جامع از گونه‌های گیاهی در معرض خطر انقراض تا پایان سال ۲۰۲۰ بود که متأسفانه به آن دست نیافت. دکتر اینگمار اشتاود (Ingmar Staude)، محقق دوره دکترا در iDiv و دانشگاه

هال و دانشمند ارشد دانشگاه لایپزیگ و یکی از نویسندگان این مقاله، تأکید می‌کند «از طریق ادغام لیست‌های قرمز ملی موجود با داده‌های توزیع جهانی، ارزیابی‌های ملی به‌راحتی می‌توانند در فهرست جامع ارزیابی‌های خطر جهانی انقراض گیاهان گنجانده شوند و امیدواریم این روند تسریع شود».

دبیر تخصصی اخبار علمی تحلیلی: فهرست قرمز از گونه‌های گیاهی در ایران برای نخستین مرتبه از سوی دکتر عادل جلیلی و دکتر زینیا جم‌زاد در ۱۳۷۸ منتشر شد. از چند سال پیش، پژوهشی با عنوان «تعیین جایگاه حفاظتی گونه‌های گیاهی» با حضور دانشمندان و محققان گیاه‌شناس ایران در مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور آغاز شده است که هم‌اکنون در مراحل پایانی تجزیه و تحلیل خود قرار دارد. از یافته‌های این پژوهش کلان که یکی از خروجی‌های آن انتشار لیست قرمز گونه‌های گیاهی ایران خواهد بود، می‌توان برای برنامه‌های پژوهشی و اجرایی بسیاری استفاده کرد.

Journal Reference:

Holz, H., Segar, J., Valdez, J. and Staude, I. R., 2022. Assessing extinction risk across the geographic ranges of plant species in Europe. PLANTS, PEOPLE, PLANET. <https://www.sciencedaily.com/releases/2022/02/202211102651.htm>

۷ تا ۹ درصد از تمام گونه‌های گیاهان آوندی که در اروپا ظهور یافته‌اند، در مقیاس جهانی در معرض خطر هستند. این مطلب، نتیجه مطالعاتی است که توسط محققان مرکز تحقیقات یکپارچه تنوع زیستی در آلمان (iDiv)، دانشگاه مارتین لوتر هال- ویتنبرگ و دانشگاه لایپزیگ انجام شد. محققان، فهرست قرمز گونه‌های گیاهی در معرض خطر انقراض را در اروپا با داده‌های مربوط به پراکنش جهانی آنها ترکیب کردند. این مطالعه که در مجله Plant, People, Planet منتشر شده و به ارزیابی تمام سطوح تهدید گونه‌های گیاهی کمک کرده است، از فعالیت‌های بین‌المللی حفاظت از طبیعت حمایت می‌کند.

چه اطمینانی از بقای گونه‌های گیاهی و جانوری وجود دارد؟ ریسک انقراض آنها تا چه میزان بالا است؟ پاسخ به این سؤالات، بسته به ارزیابی عوامل تهدیدکننده، در مقیاس منطقه‌ای، ملی و جهانی داده خواهد شد که به «لیست قرمز» شهرت دارد. قانون‌گذاران و به‌طور کلی سازمان‌های حافظ طبیعت، در تصمیم‌گیری‌های ویژه مرتبط با اقدامات حفاظتی، بر اساس این فهرست‌ها اقدام می‌کنند. مشکل

این است که تعداد زیادی لیست قرمز، در سطوح ملی وجود دارد، اما بیشتر آنها با لیست قرمز جهانی گونه‌های در معرض خطر انقراض، که توسط اتحادیه بین‌المللی حفاظت از طبیعت (IUCN) تدوین شده است، منطبق نیستند. اگرچه، جامع‌ترین لیست جهانی موجود، هنوز فاقد ارزیابی تهدید برای تقریباً ۹۰ درصد از گونه‌های گیاهی شناخته‌شده است، که این امر شکاف عمیقی در ارزیابی‌ها محسوب می‌شود.

حال یک گروه تحقیقاتی بین‌المللی این شکاف ارزیابی را برای گیاهان آوندی اروپا، یعنی بیشتر گیاهان به‌جز خزه‌ها، سرخس‌ها، جلبک‌ها و گل‌سنگ‌ها بررسی و مطالعه کردند. نتیجه تحقیقات آنها نشان داد، ۷ تا ۹ درصد از فلور گیاهان آوندی اروپا در معرض خطر انقراض در سراسر جهان قرار دارند. در واقع، این گونه‌های در معرض خطر انقراض فقط در بخش‌های محدودی از اروپا حضور دارند. ۷ تا ۹ درصد تمام گونه‌های آوندی، برابر است با حدود ۱۸۰۰ گونه از ۲۰ تا ۲۵ هزار گونه گیاهی آوندی شناخته‌شده اروپایی، که از این ۱۸۰۰ گونه، هنوز ۸۳ درصد در لیست قرمز جهانی IUCN قرار نگرفته‌اند.

نتایج براساس استفاده از داده‌های ادغام شده مربوط به توزیع جغرافیایی جهانی گونه‌های گیاهان آوندی و لیست قرمز ملی ۳۷ کشور اروپایی در بازه زمانی ۱۹۹۹ تا ۲۰۲۰، به دست آمدند. پژوهشگران تأکید داشتند، به‌طور عمده، لیست‌های قرمز ملی،

* پژوهشگر، بخش تحقیقات گیاه‌شناسی، مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران